

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5SŽi/33/2014
Identifikačné číslo spisu:	6013200853
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Milan Morava
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6013200853.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Centra ekologických informácií, so sídlom Suché Mýto 19, Bratislava, proti žalovanej Obci Štrkovec, so sídlom Štrkovec 10, 980 45 Štrkovec, IČO: 319 139, zast. advokátom JUDr. Jánom Marčokom, so sídlom M. Gorkého 21, 984 01 Lučenec, o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia žalovanej doručeného žalobcovi 7. apríla 2013, o odvolaní Bardač, s.r.o., Advokátska kancelária, so sídlom Búdková 4, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 7. marca 2014, č. k. 23S/175/2013-32, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie žalobkyne o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

Uznesením z 7. marca 2014, č.k. 23S/175/2013-32, Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“) zastavil konanie, v ktorom sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia fiktívneho rozhodnutia žalovanej, doručeného mu 07. apríla 2013, ako aj prvostupňového fiktívneho rozhodnutia žalovanej, doručeného žalobcovi 09. marca 2013. Obe rozhodnutia mali byť vydané v konaní podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“, resp. „ZSI“).

Toto svoje rozhodnutie krajský súd odôvodnil tým, že žiadosť o informácie zaslaná žalobcom ako príloha emailu vo formáte .zip nemožno považovať za riadne doručenú žalovanej (§ 14 ods. 4 ZSI), pretože žalovaná nemala možnosť oboznámiť sa s obsahom žiadosti. Z tohto dôvodu mal krajský súd za to, že email žalobcu nebol spôsobilý mať za následok začatie konania podľa zákona o slobode informácií. Následne teda nedošlo k založeniu fikcie vydania rozhodnutia podľa § 18 ods. 3 a § 19 ods. 2 ZSI.

Krajský súd zistiac, že neexistuje rozhodnutie napadnuté žalobou, skonštatoval absenciu predmetu súdneho konania v tunajšej veci a konanie podľa § 104 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zastavil, pretože konaniu a rozhodnutiu vo veci bránila neodstrániteľná prekážka konania.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal v lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 OSP, § 246c ods. 1 veta prvá OSP) odvolanie elektronicky, opatrené zaručeným elektronickým podpisom Róbert Bardáč - Mgr. Róbert Bardáč, advokát a konateľ Bardáč, s.r.o., advokátskej kancelárie a žiadal, aby ho Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) zrušil a vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Namietal, že odvolaním napadnuté uznesenie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ OSP) a krajský súd ním odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/, § 221 ods. 2 písm. f/ OSP).

Žalobca sa nestotožnil so záverom krajského súdu o nemožnosti vierohodne dokázať, že žiadosť žalobcu o informácie podľa zákona o slobode informácií bola riadne podaná, a označil ho za predčasný. Pokiaľ krajskému súdu nepostačovali listiny pripojené k žalobe, mohol žalobcu vyzvať, resp. dať mu na pojednávaní priestor preukázať konajúcemu súdu formou nahliadnutia do dotknutej emailovej schránky, že tieto súbory boli žalovanej riadne doručené. Tým, že krajský súd nedal žalobcovi priestor na doplnenie dôkazov, došlo podľa žalobcu k odňatiu možnosti konať pred súdom.

Ďalej namietal nesprávnosť právneho záveru krajského súdu ohľadom „technickej vykonateľnosti“ podania podpísaného zaručeným elektronickým podpisom. Mal za to, že tento formát podania pre žalovanú predstavuje technicky vykonateľný spôsob, pretože ako správne orgánu jej takáto povinnosť vyplýva z § 19 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“), pričom pre prijatie a otvorenie súborov podpísaných zaručeným elektronickým podpisom si žalovaná ani nemusela zriaďovať elektronickú podateľňu, postačovalo by jej niektoré zo softwarových riešení pre otváranie súborov s príponou .zep, ktorých zoznam je voľne dostupný na stránkach Národného bezpečnostného úradu. Poukázal tiež na rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo veciach nečinnosti štátnych orgánov, napr. nález ústavného súdu z 24. júna 2008, II. ÚS 150/08-102, poukazujúc na to, že nemožno pripísať na ťarchu účastníka konania pochybenie orgánu majúce za následok jeho neschopnosť prijímať a nakladať s podaním fyzickej alebo právnickej osoby v čase jeho doručenia spôsobom ustanoveným zákonom.

Žalovaná sa aj napriek výzve súdu nevyjadrila na podané odvolanie žalobcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) prejednal vec nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá OSP a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky pre konanie o odvolaní proti uzneseniu krajského súdu a je namieste odvolanie odmietnuť.

Najvyšší súd skúmajúc podmienky konania o odvolaní, zistil, že v pripojenom súdnom spise krajského súdu sa nachádzajú vo fotokópii jednak plnomocenstvo udelené žalobcom advokátovi Advokátskej kancelárii Bardáč, s.r.o. pre viaceré správne konania, ako aj prezidiálna plná moc pre konania vo veciach preskúmania zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov v územnej pôsobnosti krajského súdu. Zo žaloby žalobcu vyplýva, že plná moc na zastupovanie v súdnom konaní je založená v spisoch súdnej správy krajského súdu pod zn. Spr/287/2013. Najvyšší súd však originálom plnomocenstva preukazujúceho zastúpenie žalobcu advokátom Advokátska kancelária Bardáč s.r.o. nedisponuje, a to v žiadnej forme.

Zistiť túto skutočnosť najvyšší súd v zmysle § 211 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP vyzval Advokátsku kanceláriu Bardáč, s.r.o. na predloženie originálu plnomocenstva pre zastupovanie žalobcu v tunajšom konaní (výzva z 2. júla 2014, doručená 08. júla 2014). Na výzvu súdu Advokátska kancelária Bardáč, s. r. o. nereagovala.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti.

Podľa § 24 OSP účastník sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. Ak nejde o

zastupovanie podľa § 26, môže si účastník zvoliť za zástupcu len fyzickú osobu. V tej istej veci môže mať účastník súčasne len jedného zvoleného zástupcu; to neplatí, ak ide o zastúpenie podľa § 25.

Podľa § 25 ods. 1 OSP ako zástupcu si účastník môže vždy zvoliť advokáta. Plnomocenstvo udelené advokátovi nemožno obmedziť.

Podľa § 28 ods. 1 OSP zástupcovi, ktorého si účastník zvolil, udelí písomne alebo ústne do zápisnice plnomocenstvo buď pre celé konanie alebo len pre určité úkony.

Úkonom, ktorým účastník splnomocňuje advokáta na základe spravidla príkaznej zmluvy podľa § 724 a nasl. Občianskeho zákonníka sa realizuje jeho základné právo na právnu pomoc v súdnom konaní.

Plnomocenstvo, ktoré sa udelí advokátovi sa nemôže obmedziť na jednotlivé úkony, pretože by to odporovalo nielen zákonu, ale aj podstate tohto zastupovania. Také plnomocenstvo sa považuje za procesné plnomocenstvo a musí byť súdu predložené v origináli. Plnomocenstvo udelené advokátovi musí žalobcom výslovne udelené pre konanie pred súdom, tzn. že plnomocenstvo iba pre predchádzajúce konanie pred orgánom verejnej správy je nepostačujúce.

Zákonné predpoklady na zastupovanie účastníka advokátom obsahuje zákon č. 586/2003 Z.z. o advokácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“).

Podľa § 12 ods. 1 zákona o advokácii advokát môže vykonávať advokáciu ako fyzická osoba (samostatne alebo v združení spolu s inými advokátmi) alebo ako spoločník verejnej obchodnej spoločnosti, komplementár komanditnej spoločnosti alebo ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným.

Z citovaných zákonných ustanovení týkajúcich sa zastúpenia na základe plnomocenstva vyplýva, že účastník konania môže udeliť plnomocenstvo na zastupovanie v občianskom súdnom konaní advokátovi - fyzickej osobe, ako aj právnickej osobe založenej podľa zákona o advokácii. Účastníka konania môže zastupovať v súdnom konaní verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť a spoločnosť s ručením obmedzeným, ktoré boli založené na účel výkonu advokácie. Tieto spoločnosti nesmú mať iný predmet podnikania ako poskytovanie právnych služieb. Ak účastník konania udelí plnomocenstvo právnickej osobe založenej na účely výkonu advokácie, na súde ho bude zastupovať spoločník verejnej obchodnej spoločnosti, komplementár komanditnej spoločnosti, konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným alebo nimi poverený zamestnanec (advokátsky koncipient).

Nedostatok procesného plnomocenstva je nedostatkom podmienky konania, ktorý možno odstrániť (§ 104 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), pričom opatrením súdu na odstránenie nedostatku preukázania zastúpenia je spravidla výzva tomu, kto vystupuje ako splnomocnenec, prípadne účastníkovi, aby v určenej lehote predložil plnomocenstvo, alebo aby k udeleniu plnomocenstva došlo ústne do zápisnice. To platí ako v prípade, kedy plnomocenstvo nebolo v konaní predložené vôbec, tak aj v prípade, že bolo predložené s takými nedostatkami, pre ktoré ho nebolo možné považovať za platné.

V prípade, ak odvolanie podáva advokát v mene účastníka konania ako jeho zástupca bez toho, aby bolo preukázané jeho oprávnenie na zastupovanie spôsobom uvedeným v § 28 ods. 1 OSP, ide o nedostatok procesnej podmienky konania, ktorý možno odstrániť. Súd je povinný skúmať splnenie tejto procesnej podmienky v každom štádiu konania, t. j. aj v odvolacom konaní a ak nie je splnená, musí vyzvať účastníka na jej odstránenie. Uvedená zásada platí aj v prípade, ak odvolací súd plnomocenstvo, založené v spise pred podaním odvolania, nepovažuje za postačujúce na preukázanie zastupovania účastníka v konaní.

Občiansky súdny poriadok (§ 28) okrem plnej moci pre celé konanie (tzv. procesné plnomocenstvo) pozná aj plnomocenstvo všeobecné (oprávňujúce zastupovať účastníka v každom súdnom konaní, nech ide o ktorúkoľvek vec). Pritom tzv. všeobecné plnomocenstvo bolo možné založiť do spisov súdnej

správy príslušného súdu a v konkrétnej veci sa naň odvolať, na jeho existenciu musel účastník alebo ním zvolený zástupca súd upozorniť (R 43/2003).

Z uvedeného je zrejmé, že je nutné rozlišovať medzi udelením plnomocenstva a preukazovaním jeho udelenia. Toto sa deje jednak predložením originálu plnomocenstva, alebo jeho udelením ústne do zápisnice súdu (§ 28 ods. 1 OSP).

Na založenie, resp. uschovanie všeobecného plnomocenstva do spisov súdnej správy sa vzťahovala Inštrukcia ministerstva spravodlivosti č. 18/1964 o účasti organizácií a štátu v súdnom konaní a o ich zastupovaní, ktorá umožňovala aj advokátom zastupujúcim „organizáciu alebo štát“ uschovať udelené všeobecné plnomocenstvo v správnych spisoch súdu, ktorý vo veci koná.

Citovaná inštrukcia bola s účinnosťou od 19. marca 2012 Inštrukciou ministerstva spravodlivosti č. 10/2012 zrušená (čl. 15a ods. 2; príloha č. 1a) bez náhrady. Z tohto dôvodu súdy nie sú už oprávnené a povinné akceptovať preukazovanie udelenia plnomocenstva na zastupovanie v občianskom súdnom konaní vrátane konania v správnom súdnictve poukazom na originál všeobecného plnomocenstva uschovaného v spisoch správy súdu, ktorý vec prejednáva. Tým súčasne strácajú opodstatnenie rozhodnutia najvyššieho súdu vo veciach sp.zn. 2Cdo/112/2011, 7Cdo/45/2011, 4Cdo/70/2011, 5Cdo/54/2011, 2Cdo/56/2011, ako aj 3Cdo/76/2012, ktorých právne posúdenie sa vzťahovalo na obdobie účinnosti inštrukcie č. 18/1964.

Avšak aj v čase jej účinnosti inštrukcia č. 18/1964 vyžadovala uschovanie originálu plnomocenstva v spise súdnej správy súdu, ktorý vo veci koná, t.j. na každom jednom súde, ktorý dotknutú vec prejednáva a rozhoduje o nej samostatne (bod III in fine). Táto požiadavka na preukázanie udeleného plnomocenstva žiadnym spôsobom nespochybňuje rozsah udeleného plnomocenstva podľa § 25 ods. 1 OSP.

Pokiaľ aj krajský súd disponoval originálom plnomocenstva udeleného žalobcom advokátovi Advokátska kancelária Bardač, s.r.o., a mohol si teda jeho udelenie riadne overiť, najvyšší súd túto možnosť nemá. Preukázanie existencie plnomocenstva pritom nie je skutočnosťou, ktorej preukázanie môže účastník ponechať na vyhľadávacej povinnosti súdu (§ 120 ods. 1, 2 OSP). Je pritom vecou dohovoru účastníka konania a ním zvoleného zástupcu, koľko vyhotovení písomného plnomocenstva za účelom preukázania existencie tohto ich vzťahu bude existovať.

Z uvedeného vyplýva, že plnomocenstvo, ktorým by žalobca preukázal oprávnenie Advokátskej kancelárie Bardač, s. r. o. podať odvolanie v tunajšej veci v mene a na účet žalobcu, nebolo doložené ani na výslovnú výzvu najvyššieho súdu. Nie je snád' nutné zdôrazňovať, že pokiaľ je vo veci podané odvolanie, je daná vecná právomoc dvoch súdov vo veci konať, voči ktorým je potrebné udelenie plnomocenstva na zastupovanie jednoznačne samostatne preukázať.

Ako z vyššie uvedeného vyplýva, najvyššiemu súdu bolo vo veci žalobcu predložené odvolanie signované (zaručeným elektronickým podpisom) Advokátskou kanceláriou Bardač, s.r.o., ktorá napriek výzve najvyššieho súdu nepreukázala svoje oprávnenie na tento úkon v mene a na účet žalobcu v tunajšej veci. Preto nemožno mať za to, že odvolanie bolo podané žalobcom, a je naopak na mieste uzavrieť, že toto podala Advokátska kancelária Bardač, s.r.o. vo vlastnom mene a na vlastný účet.

Podľa § 218 ods. 1 OSP odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré:

- a) bolo podané oneskorene;
- b) bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený;
- c) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné;
- d) nemá náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2; ak boli dodržané podmienky podľa § 209 ods. 1 a § 211 ods. 1,
- e) rozhodnutie napadnuté odvolaním zaniklo inak.

Preto najvyšší súd po zistení, že odvolanie podal iný subjekt než účastník konania - žalobca, pričom ani

na riadne doručení výzvu nebola preukázaná existencia oprávnenia tento procesný úkon vykonať v mene a na účet žalobcu (plnomocenstva), postupoval podľa § 218 ods. 1 písm. b/ OSP, § 246c ods. 1 veta prvá OSP, a odvolanie ako podané neoprávnenou osobou odmietol.

O trovách odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP tak, že inak úspešnej žalovanej ich náhradu nepriznal, pretože si ju neuplatnila (§ 151 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), hoci by pre správanie žalobcu mala na ne nárok (§ 143 OSP a § 147 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.